

Dokumentsen

Saksbehandler:
Cecilie Åslie
Direkte telefon: 62833615

Vår dato: 30.09.2016
Vår ref.: 16/2746

Deres dato:
Deres ref.:

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet
Postboks 8013 Dep

0030 OSLO

Høringsvar - Nye oppgaver til større kommuner

Innlending

Eidskog kommune er enig i intensjonen om å styrke kommunesektoren. Men vi setter samtidig spørsmålstegn om oppgavefordelingen slik den er skissert i høringsnotatet vil bidra til å virkeliggjøre intensjonen, og om en slik overføring av oppgaver vil være formålstjenlig.

Generelle kommentarer

Det kan stilles spørsmålstegn ved de økonomiske og administrative konsekvensene ved overføring av mindre forvaltningsoppgaver, da dette kan kreve utvidet kompetanse og ressurser. Samtidig som en overføring av oppgaver vil i begynnelsen føre til både omstillingskostnader for det offentlige og brukerne.

Det er også et paradoks at noen av oppgaveoverføringene kan lede til økt bruk av interkommunalt samarbeid. Noe som denne regjeringen ser som et utfordring.

Eidskog kommune forventer at oppgavene som blir overført, også blir fullfinansiert. Dette må også gjelde om det viser seg at oppgavefordelingen viser seg å ha en større innvirkning på budsjettet, enn hva som i dag er tilfellet. En kan ikke forvente en direkte overføring av oppgaver og økonomiske rammer, ut ifra hvordan dette har vært løst i et regionalt eller sentralt forvaltningsledd, men må kunne forvente at denne posten på budsjettet øker om oppgaveoverføringen skal være fullfinansiert.

En kan samtidig argumentere for at oppgavene som er foreslått overført, med unntak av kollektivtransport, er små forvaltningsoppgaver som ikke vil få store følger for kommuneadministrasjonen. Om så er tilfelle så vil en ikke oppnå intensjonen som økt lokaldemokrati, og større oppslutning rundt lokale prosesser.

Enkelte av oppgavene som er skissert overført har en slik karakter at det skulle tilsi at det mest fornuftige var å løse de på fylkesnivået, for å sikre best mulig samhandling innen til f.eks. kollektivtransport, vilt- og innlandsfiskeforvaltning og vern mot forurensing. Samtidig kan det være uheldig at oppgaver som vigsler overføres til folkevalgte i kommunen. Både med hensyn til de folkevalgtes tidsbruk og muligens uheldig rollefordeling. Dette kan også være et ledd i å sentralisere domstolene. Noe som vi mener er kontraproduktivt for samfunnsutviklingen og rettssikkerheten i regionen.

Vabo-utvalget legger til grunn at 100 000 innbyggere vil være et formålstjenlig befolkningsgrunnlag for kommuner som ønsker å overta ansvaret for kollektivtransporten. Et stort befolkningsgrunnlag (les 100000) vil være nødvendig om en skal hente ut stordriftsfordeler.

Pr. i dag er det kun 5 kommuner som oppfyller befolkningsanbefalingen på 100 000 innbyggere, for å få overført kollektivtransport til kommunal regi.

Av kommuner som har søkt om sammenslåing innen den først oppgitte fristen 1. juli er det to som oppfyller befolkningsanbefalingen på 100 000 innbyggere. Dette gjelder Stavanger, Rennesøy og Finnøy, samt Trondheim og Klæbu. I begge tilfelle utgjør den ene av kommunene (Stavanger og Trondheim) i de aktuelle sammenslåingene en overveldende del av befolkningsgrunnlaget for den nye kommunen, og ville alene oppfylt befolkningsanbefalinga. Dette vil da si at en overføring av kollektivtransporten til kommuner som oppfyller visse vilkår, ikke vil bli påvirket av kommunereformen da ingen av de nye kommunene vil oppfylle de antatte vilkåra (jf. Vabo-utvalget) for å få overflytta oppgavene med kollektivtransport.

I en tenkt situasjon hvor Hamar-region kommunene slår seg sammen (ikke en realistisk situasjon nå), så ville innbyggertallet kunne nå opp til et nivå som ifølge Vabo-utvalget ville vært tilstrekkelig for å overta kollektivtransporten. Dette vil dog skapt en meget krevende situasjon, hvor en har fylkeskommunen nord og sør for Hamar-regionen, som har ansvar for kollektivtransporten i det området. Mens det ville vært Hamar-region (den hypotetiske kommunen) som ville hatt ansvaret i sitt område. Det er sannsynlig at en sånn situasjon vil skapt koordineringsutfordringer, omstillingskostnader og andre økte kostnader. Både for brukerne og forvaltningen.

Demokratireform

Stortinget har bestemt at vi fremdeles skal ha tre forvaltningsledd. Skal en rette seg etter dette er det en forutsetning at oppgaveoverføringen til kommunene ikke undergraver fylkeskommunens eksistensgrunnlag. Ettersom forslag til ny kommunestruktur ikke er lagt fram eller vedtatt på nåværende tidspunkt, vil det være vanskelig å si hvor mange kommuner som vil være aktuelle for å overta driftsoppgaver fra fylkeskommunen, som kollektivtransport. En vet med dette heller ikke i hvilken grad dette vil påvirke fylkeskommunen sitt arbeidsområde innenfor sektoren.

Ettersom det først og fremst er snakk om forvaltningsoppgaver, vil oppgaveoverføringen mest trolig ha liten effekt på engasjementet blant innbyggerne mht. deltakelse i lokaldemokratiet. DIFI sin innbyggerundersøkelsen fra 2015 viser at deltakelse i politiske fora og politiske prosesser er størst blant innbyggerne i de minste kommunene. Videre konkluderer Denters, Goldsmith, Ladner, Mouritzen og Rose (2014) i sin litteraturstudie at økt befolkningsstørrelse har en negativ effekt på kvaliteten ved lokaldemokratiet.

Det er ingenting som tilsier at de største kommunene vil oppnå samme deltakelse blant innbyggerne, på tross av overførte forvaltnings- og driftsoppgaver, som de små kommunene. Da er det et paradoks at det er mengde på oppgaver som blir løfta fram som det som engasjerer innbyggerne, når en vet at det er nærhet til lokalpolitikere og administrasjonen som styrer dette.

Avsluttende kommentarer

Eidskog kommune forventer at mulig oppgaveoverføring fullfinansieres. Samtidig mener vi at det kan være mest hensiktsmessig å løse visse oppgaver på fylkesnivå.

Videre ser Eidskog kommune ikke noe i høringsnotatet «nye oppgaver til større kommuner» som skaper behov for en større omorganisering av norsk kommunestruktur. Oppgavene som er foreslått overført, med unntak av kollektivtransport, er små forvaltningsoppgaver som heller ikke vil bidra til målet om styrking av lokaldemokratiet.

Med hilsen

Cecilie Åslie
politisk sekretær